

01/06/2010

<http://litera.hu/hirek/kilepni-dickens-arnyekabol>

## Kilépni Dickens árnyékából

A rövid bemutatásból kiderül, hogy fiatal kora ellenére (1975-ben született) már hét regény, két gyermekkönyv és egy esszékötet van a háta mögött. Ez utóbbi a pornó témájában, ami üdítően szokatlanul hat a gyerekkönyvek mellett egy író repertoárjában. Műveit lefordították már angol, francia, német, román, szerb, holland, bolgár, olasz, görög és arab nyelvre, de kötetei magyarul sajnos még nem olvashatók. Magyarországon már másodszor jár, először 2002-ben volt a vendégünk, amikor az európai első könyvesek fesztiválján vett részt – a Magyar Lettre akkor közölte is a Katia húga címu novelláját.



Az első kérdés a kritikai fogadtatás felől érdeklődik: Barbat többször nevezték már – dicséret és bírálói egyaránt – kegyetlennek. Valóban az? A válasz csak félig komoly: egy író jellemét nehéz egyetlen szóban összefoglalni, de az tény, hogy témáinak többségétől sok nagymama megijedne. Ugyanis gyakran ír például a gyerekkori kegyetlenségről. A saját fiatal éveit inkább nem minősítené, mondja, ugyanis itt ül a közönség soraiban az édesapja is, akinek talán nem így kéne tudomást szereznie a csínytevéseiről...

A gyermekkort mint témát kényesnek, nehezen kezelhetőnek tartja, mert az emberek hajlamosak idealizálni a gyerekek világát, minden rossztól, főleg az erőszaktól, agresszivitástól mentesnek szeretnék látni, így általában rossz néven veszik, ha egy könyv mégis a gyerekek közötti kegyetlenséget boncolgatja. A 20. század közepéig a témában íródott könyvek – a dickensi hagyományt követve – szinte kizárólag a felnőttek nézőpontjából ábrázolták a gyerekek világát. Barba fő célja, hogy szakítson ezzel, kilépjen Dickens árnyékából és új hangon, őszintén szóljon kínosnak tartott témákról is, mint például a testvérféltékenység, a kíváncsiságból fakadó brutalitás, az agresszió. Véleménye szerint a felnőttek igyekezetét, hogy megóvják a gyermekkort, megóvja az idillnek, a gyerekek igazi természetével való szembenézés félelme táplálja.

Általában 8-10 év körüliekre ír, de érdeklik a nagykaszkok is, akik a társadalmi gátak miatt nem tudják teljesíteni vágyaikat, ezért jelentős törés figyelhető meg a szociális és szubjektív indítatások között.

Kertes Gábor az ero"szak hátterét firtatja: mibo"l táplálkozik a Barba által bemutatott gyerek-közösségek agresszivitása? A jelenség gyökerei, Barba szerint, egyértelmu"en a szeretetvágy és a szeretet kimutatásának nehézségeiben keresendo"k. Irodalom is azért létezik, mondja, mert mindig akad valaki, aki nem tud mit kezdeni a szeretetével.



Produkción következik: egy novellapályázaton nyertes elbeszélését hallgathatjuk meg Kertes Gábor fordításában (Teresa megjelenése). Az első bekezdést az író saját maga olvassa fel, spanyolul, ami kifejezetten nagy sikert arat a közönség körében, fo"leg az utána következő magyar interpretációval összehasonlítva. A felolvasás közben Barba felveti, hogy, ha nagyon unatkozunk, akkor játszhatnánk célbadobálósat is, 300 pontot kap, aki eltalálja o"t. Pedig a szöveg mu"kodik, húzza magával az embert, próbál is mindenki felülemelkedni a monotonra sikeredett elo"adáson.

Novelláiban egyébként Barba elo"szerepettel használ finom lírai eszközöket, saját kommentálása szerint azért, mert rengeteg pocsek vers van a fiókjában, s bizonyára azok keresik folyton a kiutat.

Közben a kérdések továbbra is a témaválasztás köré csoportosulnak, a gyerekekkel foglalkozó könyvei mellett írt már regényt az anorexiáról és az Alzheimer-kórrol is. Minden esetben a mu"vön belüli fogadtatás érdekl, mondja Barba, a környezet reagálása az adott helyzetre. Például, hogy mi játszódik le az emberek közti kapcsolatokban, amikor az Alzheimer-kór végso" stádiumában a beteg elveszíti megszokott mimikáját, s az arca olykor már csak maszknak tu"nik, ami miatt szerettei úgyszólván fel sem ismerik benne azt, aki oly közel áll hozzájuk.

Nem szeret túl nagy kutatómunkát végezni, mert szerinte az megöli a kreativitást, csak annak néz utána, ami feltétlenül szükséges. Az Alzheimer-regény írásakor például kitalálta, hogy milyen jó lenne, ha közvetlenül a halál elo"tt visszatérne a beteg mimikája, mintha még egyszer önmagává akarna válni az ember, és, amikor utánanézett, akkor kiderült, hogy ez egy létezo" jelenség.

A kérdésre, hogy az öregkori betegséggel foglalkozó kéziratát, hogyan fogadták a kiadók - hiszen egy ilyen fiatal írótól szokatlan lehet ez a témaválasztás, akaratlanul is tapasztaltabb embert képnélénk egy ilyen regény mögé -, Thomas Mann példájával válaszol. Mindössze 25 éves volt, amikor megírta a Buddenbrook-ház című könyvét. Nevetségesnek tartja azt a hozzáállást, hogy egy fiatal csak a bulikról és a kokainról írhat hitelesen.

Legfrissebb regénye (Las manos pequenas – 2008) egy árvaházban játszódik, de Barba korántsem a megszokott sötét képet festi az intézményről. Az órvaháza maga a paradicsom, ami csak akkor válik pokollá, amikor bekerül egy kívülálló, akinek van összehasonlítási alapja. Amíg nincsenek információik a kinti világról, addig az árvaházi lét az egyetlen, amit ismernek, ennek megfelelően az intézmény keretei között ölt testet a boldogság. Abban a pillanatban viszont, ahogy belép egy külső szem, ez a paradicsom megsérül, új igények és vágyak fogalmazódnak meg. Az intézmény nem változik, mégis pokol lesz az idillből.

Az érdeklődők kérdésére, hogy mikor olvashatunk Andrés Barba-t magyarul, bizonytalan a válasz, nincsenek konkrétumok. Egyelőre néhány folyóirat-publikációról van szó. Keresik a kiadókat, amely szívesen vállalná Barba műveit.

Erdész Ági